

ΜΑΘΗΜΑ /ΤΑΞΗ:	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:	28/2/2026

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1^ο (μονάδες 35)**1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)**

Σε 60-70 λέξεις να αποδώσεις τους λόγους για τους οποίους η επαναστατικότητα των εφήβων είναι ένα χαρακτηριστικό που απασχολεί έντονα τους γονείς τους, σύμφωνα με το Κείμενο 1. **(Τράπεζα Θεμάτων).**

Μονάδες 10**Απάντηση :**

Οι λόγοι για τους οποίους η εφηβική επαναστατικότητα απασχολεί έντονα τους γονείς σχετίζονται κυρίως με τις ξαφνικές αλλαγές στη συμπεριφορά των εφήβων, οι οποίες προκαλούν σύγχυση και ανασφάλεια, καθώς οι γονείς νιώθουν ότι πλήττεται ο γονεϊκός τους ρόλος. Ο έφηβος αποζητά την προστασία της ατομικότητάς του και επιδιώκει την ανεξαρτησία του από τις γονεϊκές επιθυμίες, εγκαταλείπει δραστηριότητες που θεωρεί πλέον παιδικές, ενώ δεν είναι σπάνιο να εκδηλώνει αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές, με αποτέλεσμα να επηρεάζεται αρνητικά και η σχολική του επίδοση. Παράλληλα, συχνά εμπλέκεται σε επικίνδυνες δραστηριότητες, γεγονός που εντείνει την ανησυχία των γονέων και ενισχύει το αίσθημα απώλειας ελέγχου απέναντι στη διαπαιδαγώγηση του παιδιού τους.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Να περιγράψεις με συντομία τον τρόπο με τον οποίο επιτυγχάνεται, γλωσσικά και νοηματικά, η σύνδεση μεταξύ της τρίτης και της τέταρτης παραγράφου του Κειμένου 1. **(Τράπεζα Θεμάτων).**

Μονάδες 10**Απάντηση :**

Η μετάβαση από την τρίτη στην τέταρτη παράγραφο του Κειμένου 1 γίνεται με την επανάληψη της λέξης «αίσθηση». Στην τρίτη παράγραφο επισημαίνεται ότι οι αλλαγές στη συμπεριφορά των εφήβων επηρεάζουν τους γονείς, οι οποίοι αισθάνονται πως κλονίζεται ο ρόλος της αυθεντίας τους, ενώ στην τέταρτη παράγραφο αυτή η διαπίστωση ενισχύεται, αφού τονίζεται ότι η στάση αυτή των γονέων είναι φυσιολογική και δικαιολογημένη.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Στην τρίτη παράγραφο του Κειμένου 1 ο συγγραφέας χρησιμοποιεί ρηματικές διατυπώσεις που σε δύο σημεία δηλώνουν δυνατότητα και σε ένα σημείο δηλώνουν αναγκαιότητα. Να εντοπίσεις τις διατυπώσεις αυτές (μονάδες 9) και να αιτιολογήσεις την επιλογή τους, με βάση το νόημα των προτάσεων ή των περιόδων λόγου στις οποίες βρίσκονται (μονάδες 6). **(Τράπεζα Θεμάτων)**.

Μονάδες 15

Απάντηση :

Δυνατότητα: μπορεί να σαμποτάρει, μπορεί να εκδηλώσει (ή και να εμπλακεί)

Αναγκαιότητα: πρέπει να είναι σε θέση

Στην πρώτη περίπτωση, η χρήση της δυνατότητας στοχεύει στο να παρουσιαστούν οι τρόποι με τους οποίους ο έφηβος μπορεί να εκφράσει την επαναστατική του συμπεριφορά και την αντίδρασή του. Στη δεύτερη περίπτωση, η αναγκαιότητα επισημαίνει ότι είναι απαραίτητο οι γονείς να είναι σε θέση να κατανοούν τους λόγους για τους οποίους τα παιδιά τους αντιδρούν.

ΘΕΜΑ 2^ο (μονάδες 30)

Με αφορμή το απόσπασμα από το άρθρο της Εύης Μεσσαριτάκη (**Κείμενο 1**), να γράψεις ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σου και θα έχει έκταση 350-400 λέξεις. Στο άρθρο σου να εξηγήσεις τους βασικούς λόγους για τους οποίους οι έφηβοι εμφανίζουν επαναστατική συμπεριφορά και να προτείνεις τους τρόπους με τους οποίους τόσο οι γονείς όσο και οι έφηβοι μπορούν να διαχειριστούν πιο θετικά αυτή τη δύσκολη περίοδο της ζωής τους.

Μονάδες 30

Απάντηση :

Επικοινωνιακό πλαίσιο : Άρθρο

Ύφος : Αντικειμενικό και χρήση γ' προσώπου

Ενδεικτικοί Τίτλοι : Γιατί επαναστατούμε; Η εφηβεία ανάμεσα στην ένταση και την ωρίμανση / Η εφηβική επαναστατικότητα : αίτια και τρόποι θετικής αντιμετώπισης / Από τη σύγκρουση στον διάλογο : κατανοώντας την επαναστατική στάση των εφήβων.

Πρόλογος

Η εφηβεία αποτελεί μια από τις πιο κρίσιμες περιόδους της ανθρώπινης ζωής, καθώς συνοδεύεται από βαθιές σωματικές, ψυχολογικές και κοινωνικές αλλαγές. Όπως επισημαίνεται και στο άρθρο της Εύης Μεσσαριτάκη, η επαναστατική συμπεριφορά των εφήβων δεν είναι απλώς μια μορφή ανυπακοής, αλλά συνδέεται με την προσπάθειά τους να διαμορφώσουν την ταυτότητά τους και να κατακτήσουν την αυτονομία τους. Στο πλαίσιο

αυτό, είναι σημαντικό να εξεταστούν οι βασικοί λόγοι που οδηγούν τους νέους σε αντιδραστικές στάσεις, καθώς και οι τρόποι με τους οποίους τόσο οι γονείς όσο και οι ίδιοι οι έφηβοι μπορούν να διαχειριστούν πιο θετικά αυτή τη δύσκολη περίοδο.

A. Βασικοί λόγοι εφηβικής επαναστατικής συμπεριφοράς

- Ανάγκη για αυτονομία και ανεξαρτησία
  - ο Απόρριψη της παιδικής εξάρτησης
  - ο Επιθυμία για προσωπικές αποφάσεις
- Βιολογικές και ορμονικές αλλαγές
  - ο Συναισθηματική αστάθεια
  - ο Ευερεθιστότητα και παρορμητικότητα
- Ψυχολογικοί παράγοντες
  - ο Ανασφάλεια για την εικόνα του εαυτού
  - ο Αναζήτηση ταυτότητας και ρόλου στην κοινωνία
- Κοινωνικές και σχολικές πιέσεις
  - ο Άγχος για σχολικές επιδόσεις και μέλλον
  - ο Υψηλές προσδοκίες γονέων
  - ο Ανάγκη αποδοχής από συνομηλίκους
- Αντίδραση σε κανόνες και αυθεντίες
  - ο Τρόπος έκφρασης εσωτερικών συγκρούσεων
  - ο Προσπάθεια επιβεβαίωσης της προσωπικότητας

B. Τρόποι θετικής διαχείρισης από τους γονείς

- Κατανόηση και υπομονή απέναντι στις αλλαγές της εφηβείας
- Ανοιχτή και ειλικρινής επικοινωνία
- Ακρόαση προβλημάτων και ανησυχιών
- Θέσπιση σαφών αλλά λογικών ορίων
- Αποφυγή υπερβολικής αυστηρότητας και αδιαφορίας
- Καλλιέργεια κλίματος εμπιστοσύνης, σεβασμού και συνεργασίας

Γ. Τρόποι θετικής διαχείρισης από τους εφήβους

- Προσπάθεια κατανόησης και ελέγχου των συναισθημάτων τους
- Επιλογή του διαλόγου αντί για τη σύγκρουση
- Αναζήτηση βοήθειας από γονείς, εκπαιδευτικούς ή φίλους
- Συνειδητοποίηση ότι:
  - ο Η έντονη αντίδραση δεν λύνει πάντα τα προβλήματα
  - ο Ο σεβασμός και η συζήτηση οδηγούν πιο εύκολα σε λύσεις

Συμπερασματικά, η εφηβική επαναστατικότητα δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται μόνο ως πρόβλημα, αλλά ως ένα φυσικό στάδιο της πορείας προς την ωριμότητα. Αν γονείς και έφηβοι δείξουν διάθεση για διάλογο, κατανόηση και αμοιβαίο σεβασμό, οι συγκρούσεις μπορούν να περιοριστούν και αυτή η περίοδος να μετατραπεί σε ευκαιρία προσωπικής εξέλιξης και ουσιαστικής επικοινωνίας. Έτσι, η εφηβεία μπορεί να αποτελέσει όχι πεδίο σύγκρουσης, αλλά γέφυρα προς μια πιο ώριμη και ισορροπημένη ενήλικη ζωή.

ΘΕΜΑ 3^ο (μονάδες 20)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Να διακρίνεις στο απόσπασμα της Γαλάτειας Καζαντζάκη, στο κείμενο 2, το είδος του αφηγητή ως προς τη συμμετοχή του στα γεγονότα. Να αιτιολογήσεις την απάντησή σου χρησιμοποιώντας και αναφορές από το κείμενο.

Απάντηση:

Στο απόσπασμα από το βιβλίο της Γαλάτειας Καζαντζάκη, με βάση τη συμμετοχή του στα γεγονότα ο αφηγητής είναι ετεροδιηγητικός. Αυτό γίνεται φανερό από τη χρήση του γ' ρηματικού προσώπου («Μόλις ο κυρ Θόδωρος έφτασε το μεσημέρι σπίτι του...», «Η Ερασμία σταμάτησε το γάζωμα») καθώς ο αφηγητής δε συμμετέχει στην ιστορία αλλά μόνο αφηγείται μία συζήτηση μεταξύ του Θόδωρου και της συζύγου του Ερασμίας σχετικά με τον γιο τους και την απόφασή του να συναντηθεί με τον βιολογικό του πατέρα για πρώτη φορά, αλλά και τις σκέψεις που κάνει η γυναίκα σχετικά με το παρελθόν της («Και τότε άρχισαν να κυλούν τα δάκρυά της...»).

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Να εντοπίσεις στο κείμενο 2, δύο σχήματα λόγου και να εξηγήσεις το νόημά τους (μονάδες 5). Τι προσδίδει η χρήση τους στο κείμενο; (μονάδες 5)

Απάντηση:

Μεταφορά: «...και κόπηκαν τα γόνατά της.» Η μεταφορά αυτή χρησιμοποιείται από τη συγγραφέα για να περιγράψει τη σωματική αδυναμία και την παράλυση που προκάλεσε στην Ερασμία ο έντονος φόβος, που και μόνο στη σκέψη θα μπορούσε ο γιο της να επιλέξει τον πατέρα του και να φύγει μακριά τους. Μεταφέρει έτσι την ψυχολογική της πίεση στο σώμα, δίνοντας έμφαση στην αγωνία της ηρωίδας και κάνοντάς την πιο ζωντανή και παραστατική για τον αναγνώστη.

Παρομοίωση: «...ήρθε σαν ληστής και της τα ρήμαξε..». Με τη χρήση της παρομοίωσης, η συγγραφέας παρομοιάζει τον πατέρα του γιου της σαν έναν ληστή που μπήκε στη ζωή της, τη διέλυσε και της τα πήρε όλα. Χρησιμοποιείται για να τονίσει πόσο βίαια και ξαφνικά καταστράφηκαν τα όνειρα και τα σχέδια της για το μέλλον. Με τη χρήση της προσφέρεται ζωντάνια και παραστατικότητα στο κείμενο και τονίζεται emphatically πόσο πόνο της δημιούργησε αυτός ο άνθρωπος.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ 4^ο (μονάδες 15)

Να ερμηνεύσεις σε 100-150 λέξεις τη συναισθηματική αντίδραση της Ερασμίας στο Κείμενο 2 (μονάδες 10) εξετάζοντας παράλληλα τον βαθμό στον οποίο, κατά τη γνώμη σου, είναι δικαιολογημένη (μονάδες 5).

Απάντηση:

Η Ερασμία είναι συναισθηματικά φορτισμένη, νιώθει έντονη ταραχή («κυλούν δάκρυα») και φέρνει στο μυαλό της στιγμές από το παρελθόν («*Θυμάται τα περασμένα... Θυμάται...*»). Οι σκέψεις αυτές κατέκλυσαν το μυαλό της μετά την απόφαση του γιου της να γνωρίσει τον φυσικό του πατέρα. Αλληπάλληλα «γιατί» και αναπάντητα ερωτήματα τη βασανίζουν, καθώς η ίδια ξεχνώντας τη φτωχή καταγωγή της (μοδιστρούλα) αγάπησε έναν άνδρα που δεν έπρεπε (αρχοντόπουλο) και που της λεηλάτησε την ύπαρξη και την ψυχή («*όλα ήρθε σαν το ληστή και της τα ρήμαξε*»). Η θύμηση της εγκατάλειψης και της σκληρότητας που βίωσε την εξουθένωσε και γκρέμισε όποια ελπίδα για το μέλλον. Η αντίδρασή της είναι ανθρώπινη και λογική. Ως γυναίκα εκείνης της εποχής διαφοροποιήθηκε και έφερε στον κόσμο ένα παιδί εκτός γάμου και παντρεύτηκε έναν άνθρωπο που πρόσφερε στην ίδια και στον γιο της ένα σπιτικό. Αγωνιά μήπως ο γιος την εγκαταλείψει και βιώσει για δεύτερη φορά το ίδιο συναίσθημα που σημάδεψε και τραυμάτισε τη νεότητά της.

Μονάδες 15